

Archeologienota Sint-Pieters-Leeuw Zuunkouter

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

15-2-2017

1. Gemotiveerd advies

Het terrein te Sint-Pieters-Leeuw sluit aan op de Zuunkouter in het westen en de N6 Bergensesteenweg in het oosten. De totale oppervlakte van het terrein bedraagt 9582,2m². Het overgrote deel, ca. 6500m², van het terrein is onbebouwd en momenteel in gebruik als weiland met enkele verspreide bomen. Dit deel komt voornamelijk overeen met de perceelnummers 266L9 en 259S2 in het westelijke deel van het plangebied. Het oostelijke deel is nog bebouwd met één groot centraal gebouw (ca. 380m²) met langs de oostelijke zijde een ruime parking (ca. 2000m²). Ten noorden van de parking, in de noordoostelijke hoek van het plangebied, bevindt zich nog een tweede gebouw (ca. 200m²). In de zuidwestelijke hoek bevindt zich op het kadasterplan nog een derde structuur van ca. 250m² die reeds afgebroken werd.

De geplande werken omvatten in eerste instantie enkele voorbereidende werken waaronder het slopen van de bestaande gebouwen, het rooien van de bomen en het verwijderen van de verhardingen van de parking. Aansluitend zal het terrein ingedeeld worden in 17 loten, waaronder twee blokken van vijf rijwoningen, één blok van vier rijwoningen en drie grote blokken. De rijwoningen hebben een grootte van 7,3 of 8m bij 13m met perceeloppervlaktes tussen 157 en 455m². De blokken zullen dienst doen als meergezinswoningen. In het westen sluit het plangebied aan op een reeds ontwikkelde verkaveling aan de Zuunkouter. Centraal in het plangebied wordt een nieuwe wegnis voorzien die in het westen aansluit op de Zuunkouter en in het oosten eindigt ter hoogte van blok C en D. Vanaf het eindpunt wordt een voetweg voorzien richting de Bergensesteenweg. Bijkomend worden de nodige nutsleidingen en rioleringen voorzien. Ter hoogte en parallel aan de Bergensesteenweg wordt een smalle bufferzone voorzien.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. In de omgeving zijn relatief weinig archeologische vindplaatsen gekend; dit wil niet zeggen dat deze er niet zijn, maar heeft eerder te maken met het weinige onderzoek dat tot nu toe in de regio is uitgevoerd. Hierdoor is het potentieel op kennisvermeerdering bij toekomstige archeologische onderzoeken voor deze regio eerder groot te noemen. De bodemkundige ligging duidt op een potentieel goede bewaring van archeologisch erfgoed. Daarom is het voor het volledige projectgebied, dat ingrijpend verstoord zal worden door de geplande werken, noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het volledige terrein zal ingedeeld worden in 17 loten (woningen en woonblokken), een wegnis, nutsvoorzieningen en riolering, waardoor *in situ* behoud van het mogelijke archeologisch erfgoed niet mogelijk is. Het geselecteerde gebied komt overeen met het volledige plangebied van 9582,2m² groot. Er wordt geopteerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (geofysisch, boringen, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, na de sloop van de bebouwing en het verwijderen van de begroeiing.

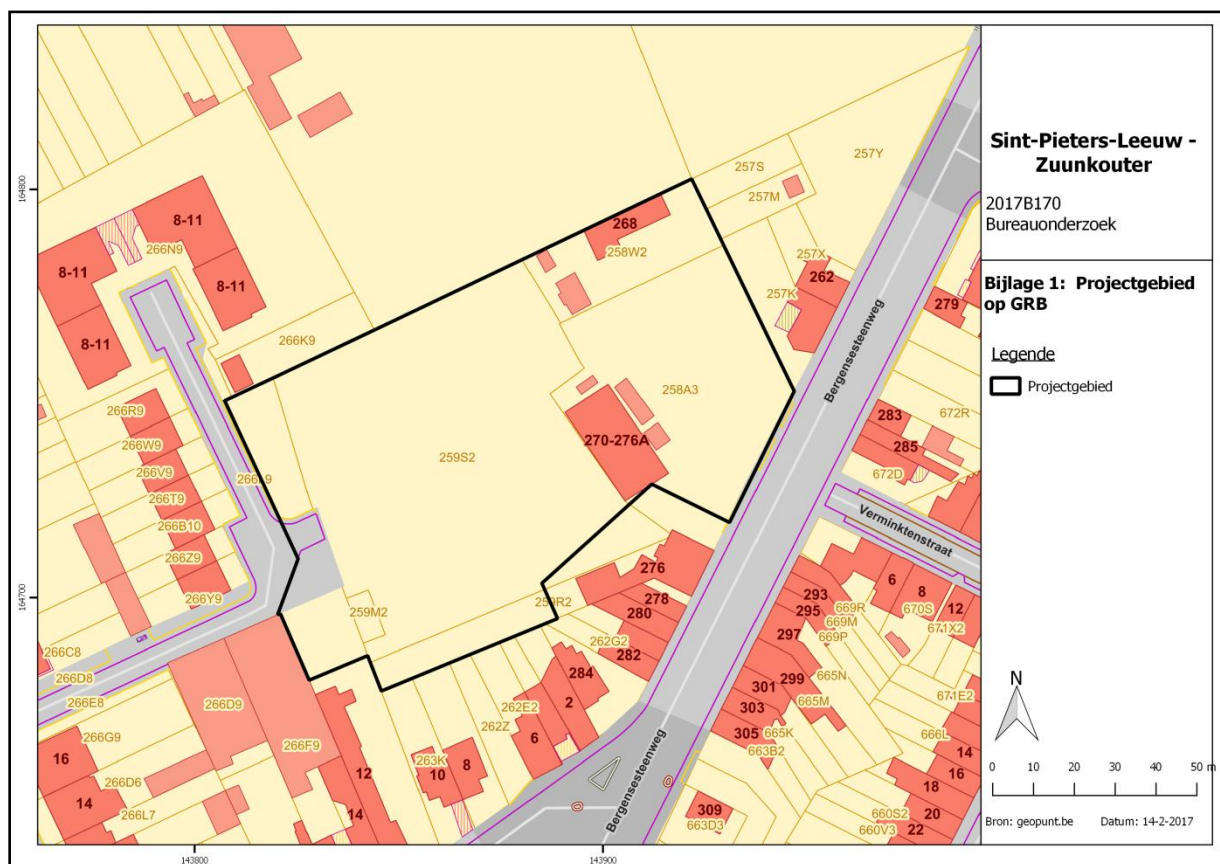
2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Vlaams-Brabant, Sint-Pieters-Leeuw, Zuunkouter

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 143946 en Y: 164751; X: 143830 en Y: 164712

Kadastergegevens: Sint-Pieters-Leeuw, afdeling 2, sectie E, perceel nr. 258A3 (deel), 258P, 258W2, 259M2, 259R2 (deel), 259S2 (deel) en 266L9 (deel)

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 9582,2m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. Het is belangrijk om de huidige gebouwen enkel te slopen tot op het huidige maaiveldniveau en de verhardingen van de parking oppervlakkig te verwijderen. Nadien kan het sleuvenonderzoek van start gaan. De totale oppervlakte van de proefsleuven, 9 in totaal, bedraagt ca. 960m² oftewel 10% van de afgebakende zone. Het sleuvenplan is volgens een NW-ZO oriëntatie opgesteld, enerzijds is dit de hoogste trefkans om gebouwen aan te snijden en anderzijds om een duidelijk inzicht te krijgen in het archeologische potentieel. Daarnaast staan de proefsleuven haaks op de topografie. Aanvullend op de proefsleuven dienen nog kijkensters, dwars- of volgtseuven aangelegd te worden met een dekingsgraad van 2,5% oftewel 240m² van het terrein. Deze kunnen vrij ingepland worden door de uitvoerende erkende archeoloog.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt.be).

3. Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor de verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om deze site te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op figuur 2. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd te worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO georiënteerd. In dit geval zullen 9 NW-ZO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Er wordt 10%, oftewel ca. 960m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 240m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

